

Arbetsmarknadsdepartementet
a.remissvar@regeringskansliet.se

Yttrande över betänkandet Arbetsrätten under krig och krigsfara (SOU 2023:79)

Er beteckning: A2023/01565

Länsstyrelsen Västra Götaland yttrar sig över
Arbetsmarknadsdepartementets betänkande Arbetsrätten under
krig och krigsfara (SOU 2023:79)

Sammanfattning

Länsstyrelsen tillstyrker utredningens förslag, bedömningar och överväganden i allt väsentligt. Vi instämmer i uppfattningen att en arbetsrättsliga beredskapslagen behövs och behöver bli tydligare och enklare att tillämpa. Vi instämmer också i utredningens förslag att bemyndiganden för regeringen att meddela föreskrifter bör bli mer specifika och tydligare. Vi delar även utredningens uppfattning att utgångspunkten bör vara att arbetsmarknadens parter tar ansvar för att bestämma vilka anpassningar som behöver göras för att tillgodose totalförsvarets behov genom att teckna kollektivavtal.

Länsstyrelsen har däremot synpunkter på utredningens förslag att inte ändra reglerna för konvertering av särskilda visstidsanställningar och utredningens motivering till förslaget att inte ändra reglerna.

Länsstyrelsen instämmer med att utredningens förslag inte gynnar jämställdhet och vill uppmärksamma några konsekvenser av att viss ledighet begränsas.

9.2.2 Att tidsbegränsade anställningar kan övergå till en tillsvidareanställning behöver inte ändras

Länsstyrelsen anser att konverteringsreglerna för särskild visstidsanställning bör kunna ändras vid krig, krigsfara och extraordinära förhållanden för att undvika övertalighet.

Särskild visstidsanställning konverteras till att gälla tills vidare efter 12 månader. Den konverteringstiden bör kunna förlängas till två år i likhet med konverteringstiden för vikariat. Vi är medvetna om att syftet med lagstiftningen är att bidra till ökad anställningstrygghet för arbetstagare men konstaterar samtidigt att det är en omständlig och tidskrävande process att säga upp anställda på grund av arbetsbrist, trots de senaste ändringarna i LAS. Behovet av arbetskraft under krig, krigsfara och extraordinära förhållanden är sannolikt både stort samtidigt som det är oförutsägbart. Möjligheten att anställa för begränsad tid utan att riskera en övertalighet som leder till att tid och resurser behöver läggas på arbete med arbetsbristuppsägningar skulle vara värdefullt under höjd beredskap. Arbetsgivaren har förmodligen begränsade personella resurser inom HR till exempel och kan behöva prioritera andra uppgifter till följd av höjd beredskap och beroende av situation. Vi delar därför inte utredningens bedömning att arbetsgivaren har samma möjligheter att säga upp personal som under normala förhållanden.

Utifrån vårt resonemang ovan välkomnar vi möjligheterna för arbetsmarknadens parter att göra avsteg från bestämmelsen om övergång till tillsvidareanställning genom beredskapsavtal. Vi skulle däremot föredra att den frågan regleras i beredskapslagen.

Överklagande vid tjänstetillsättning inom staten

Länsstyrelsen anser att överklagningsmöjligheten vid tjänstetillsättning inte är den viktigaste frågan vid krig och krigsfara. Eftersom Länsstyrelsen sannolikt behöver hantera många anställningar i den situationen p.g.a. många tillkommande uppdrag bör utredningen överväga att göra undantag från rätten att överklaga tjänstetillsättningar under krig, krigsfara och extraordinära förhållanden.

10.5.1 Överväganden av behovet av anpassningar i ledighet för närståendevård

Länsstyrelsen vill särskilt uppmärksamma att även om möjlighet att nyttja ledighet via närståendevårdslagen begränsas kommer inte vårdbehovet minska. Som betänkandet konstaterar kommer det troligtvis öka vid krig. Oavsett om vården av anhörig sker med ekonomiskt stöd från transfereringssystem eller utförs av enskild anhörig ofinansierat så är det utifrån den ojämslilla fördelningen av obetalt omsorgsarbete sannolikt att omsorgsbördan för kvinnor kommer att öka.

Om arbetsgivare skall kunna begränsa eller helt suspendera rätten till ledighet behöver det offentliga erbjuda insatser som möter omsorgsbehoven på annat sätt. I händelse av krig, krigsfara och extraordinära förhållanden som föranleder förändringar i arbetsmiljö- och arbetstidsregleringar behöver uppdrag till aktörer som arbetar invånarnära spegla lagstiftningen inom den arbetsrättsliga beredskapslagstiftningen. Risker är annars bland annat ökad psykisk och fysisk ohälsa bland kvinnor och i förlängning minskad möjligheten att bidra till totalförsvaret genom lönearbete.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av länsöverdirektör Jörgen Peters med hr-partner Marika Persson som föredragande. I den slutliga handläggningen har också Jessica Rönnberg, HR-chef medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Kopia till

a.arm@regeringskansliet.se